

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

w sprawie z wniosku obrońcy sędziego Sądu Okręgowego w K. D. M. – adw. M. W. z dnia 19 maja 2025 r. o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka Dobrowolskiego, w sprawie o sygn. akt II ZO 26/25 po rozpoznaniu w dniu 25 września 2025 r.

na posiedzeniu w przedmiocie rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności

postanowił:

odrzuć wniosek.

UZASADNIENIE

22 maja 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek (nadany 19 maja 2025 r.), obwinionego SSO D. M., o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez Sędziego Sądu Najwyższego Marka Dobrowolskiego, będącego członkiem składu wyznaczonego do rozpoznania sprawy o sygnaturze akt II ZO 26/25.

W dniu 4 czerwca 2025 r. dokonano losowania członków składu orzekającego w sprawie wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności (sprawa I ZB 55/25).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 29 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym w ramach działalności Sądu Najwyższego lub jego organów niedopuszczalne jest kwestionowanie

umocowania sądów i trybunałów, konstytucyjnych organów państwowych oraz organów kontroli i ochrony prawa. Nadto, na podstawie art. 29 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym niedopuszczalne jest ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości.

Jednak, na podstawie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

W przedmiotowej sprawie wniosek został złożony względem sędziego Sądu Najwyższego (odpowiednio do art. 29 § 6 ustawy o Sądzie Najwyższym), przez obwinionego (uprawniony - art. 29 ust. 7 ustawy o Sądzie Najwyższym), w sprawie II ZO 26/25 (odpowiednio do art. 29 § 6 pkt 1 ustawy o Sądzie Najwyższym), w ustawowym terminie (odpowiednio do art. 29 § 8 ustawy o Sądzie Najwyższym).

Art. 29 § 9 ustawy o Sądzie Najwyższym stanowi, że wniosek powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5 oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Wymagania te powinny być spełnione pod rygorem odrzucenia wniosku bez wezwania do usunięcia braków formalnych (art 29 § 10 ustawy o Sądzie Najwyższym).

Złożony wniosek nie spełnia opisanych wymagań. Z uzasadnienia wniosku wynika, iż zgłoszone żądanie motywowane jest przede wszystkim faktem powołania sędziego Sądu Najwyższego Marka Dobrowolskiego na stanowisko sędziego na

wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (temu poświęcono wywód zawarty na s. 5-8 pisma). Jednak nie wskazano na inne okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego Marka Dobrowolskiego. Wnikliwa analiza tej części uzasadnienia wniosku prowadzi do uznania, iż oprócz uogólnionych wywodów odnoszących się do gwarancji procesowych co do niezawisłych i bezstronnych sądów (wynikających z szeroko rozumianego prawa europejskiego) oraz uwag w przedmiocie powoływania sędziów w Polsce, nie wskazano w nim na okoliczności bezpośrednio związane z osobą sędziego Marka Dobrowolskiego, które byłyby w jakikolwiek sposób powiązane z wymogiem formalnym wniosku przewidzianym w art. 29 § 9 w zw. z art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym. Sprowadzenie wymogu wykazania „okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu” do kwestii orzekania przeczy idei instytucji przewidzianej we wskazanym przepisie. Opisane wadliwości proceduralne nie będą bowiem miały znaczenia dla samej niezawisłości i bezstronności sędziego w sytuacji, gdy nie łączyły się z okolicznościami pozaprawnymi (przykładowo: towarzyskimi, politycznymi, sytuacyjnymi itp.) i nie miały służyć realizacji tych okoliczności. Gdyby uprawniony wykazał, że opisane wadliwości proceduralne wystąpiły w powiązaniu z okolicznościami pozaprawnymi, wtedy należałoby uznać wniosek za zasadny. Właśnie w ten sposób określił to Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 9 lipca 2020 r. (C-272/19, VQ), podkreślając, że „co się tyczy warunków mianowania sędziego orzekającego w sądzie odsyłającym, należy na wstępie przypomnieć, że sam fakt, iż władze ustawodawcze lub wykonawcze uczestniczą w procesie mianowania sędziego, nie może prowadzić do powstania zależności sędziego od tych władz ani do wzbudzenia wątpliwości co do jego bezstronności, jeśli po mianowaniu zainteresowany nie podlega żadnej presji i nie otrzymuje instrukcji w ramach wykonywania swoich obowiązków” (zob. też postanowienie SN z 12 kwietnia 2021 r., I NZP 1/21).

Istotą kontroli i stosowania kryteriów określonych powyżej jest zapewnienie rozpoznania sprawy przez sąd spełniający kryteria niezależności i bezstronności, a nie następcza kontrola aktu powołania sędziego. Kontrola ta ma charakter wstępny

i następuje na etapie uchwał o rekomendowaniu sędziego, wyłącznie w sytuacji ich zaskarżenia do Sądu Najwyższego. Inaczej prowadziłoby to do naruszenia prerogatywy Prezydenta RP do powoływania sędziów, w świetle potwierdzonej także przez Trybunał w wyroku z 19 listopada 2019 r. niedopuszczalności kontroli sądowej aktów ustrojowych Prezydenta RP (postanowienie SN z 16 czerwca 2021 r., I NWW 27/21).

Nie można nie zauważyć, iż uprawniony zawarł w uzasadnieniu wniosku część dotyczącą naruszenia standardu niezawisłości i bezstronności mogącą mieć wpływ na wynik sprawy (s. 9 pisma). Jest to jednak wywód uproszczony, nie poparty argumentacją prawną i faktyczną. Ponownie należy przypomnieć, iż art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym dopuszcza badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do . naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. W przedmiotowej sprawie uprawniony nie wykazał:

1. okoliczności, które wskazywałyby na naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności (nie wskazano na żadną sprawę, w ramach której ów standard - z racji na status sędziego Marka Dobrowolskiego - został naruszony),
2. okoliczności, które wskazują na możliwość oddziaływania na wynik sprawy (nie wymieniono ani jednej sprawy, w której do tego doszło, a która była rozstrzygana przez sąd, do składu którego był wyznaczony sędzia Marek Dobrowolski).

Choć ustawodawca w art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym używa sformułowania „może doprowadzić to nie oznacza to, że uprawniony w swoim wniosku może jedynie wskazywać na przypuszczenia, przewidywania lub abstrakcyjne rozważania dotyczące relacji między spełnieniem przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności a naruszeniem

standardu niezawisłości lub bezstronności, mającym wpływ na wynik sprawy.

Zatem wniosek niespełniający wymagań, o których mowa w art. 29 § 9 ustawy o Sądzie Najwyższym, podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych.

Ubocznie jedynie należy wskazać, iż możliwość odrzucenia wniosku w składzie jednoosobowym na posiedzeniu niejawnym, została już dostrzeżona i przeanalizowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (choćby w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22; uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2023 r. III CB 10/23 i wielu innych), a koncepcję tę Sąd podziela.

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeczono jak w sentencji.

[M. T.]

[a.ł.]